

POSLANECKÁ SNĚMOVNA

2017

7. volební období

**Pozměňovací návrh poslankyně Jany Lorencové k vládnímu návrhu
zákona o ochraně památkového fondu**

(sněmovní tisk 666)

1. Ustanovení odst. 1 § 2 nově zní:

„(1) Památkovým fondem je soubor nehmotných a hmotných kulturních památek, národních kulturních památek, památkových rezervací, památkových zón a archeologických nálezů.“

Odůvodnění: Nehmotné kulturní památky tvoří samostatnou kategorii, která ve výčtu památek v návrhu zákona chybí.

2. Do ustanovení § 3 se vkládá za poslední písmeno j) nové písmeno k), které zní:

„k) památkami nehmotnými jsou zejména lidové zvyky, tradice a dovednosti uměleckého charakteru nebo významné pro historii a národní identitu.“

Odůvodnění: Nehmotné památky mají svým významem právo na zařazení do památkového zákona. V návrhu zákona chybějí. Jejich výčet bude doplněn.

3. Ustanovení § 5 odst. 2 písm. f zní takto:

„f) může poskytovat dotace na základě žádosti vlastníka kulturní památky nebo vlastníka nemovité věci, která není kulturní památkou, ale nachází se v památkovém území. V případě stavby, která není kulturní památkou, jsou dotace poskytovány pouze tehdy, je-li stavba z kompozičního hlediska ve vztahu k panoramatu nebo kulturním památkám, hodnocena pozitivně.“

Odůvodnění: Plošné poskytování dotací by nevyklučovalo případy konzervování stavu, který poškozují hodnoty celého chráněného území i jednotlivých památek a zároveň by zavíralo prostor pro změny vyvolané novými potřebami společnosti. Přestavby kompozičně problematických objektů splňující požadavky památkové ochrany umožní aktualizaci funkcí území bez kulturních ztrát. Vyhodnocení neregistrované zástavby na památkovém území je finálním výstupem analýzy prostorové kompozice, která je vložena do §73 návrhu zákona. Požadavek pro zpracování analýzy urbanistických hodnot celého území i jednotlivých památek je součástí Politiky architektury a stavební kultury – MMR 2014 – Téma 3. Podrobněji v pozměňovacím návrhu § 73.

1. Ustanovení § 5 odst. 2 písm. j zní takto:

„j) spolupracuje s Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy, Ministerstvem vnitra, vysokými školami a veřejností organizovanou ve spolcích zaměřených na ochranu a rozvoj památkového fondu při ochraně krajiny i při ochraně památkově chráněných rezervací, zón a ochranných pásem historické zástavby, při vzdělávání v oboru památkové péče,

Odůvodnění: Architektonické dědictví – památkově chráněná území i jednotlivé kulturní památky v krajině – vytváří umělé životní prostředí společnosti. Proto by měla být participace veřejnosti upevněna v zákoně na stejné úrovni, jako je tomu v zákoně o ochraně přírody a krajiny.

2. Do § 12 se vkládá nové písm. e, které zní:

„e) projednává v rozpracovanosti projektovou dokumentaci k územnímu a stavebnímu řízení a vydává závazné rozhodnutí k územnímu a stavebnímu povolení pro orgány památkové péče,“

V ostatních písmenech se posune označení dle abecedy.

Odůvodnění: Současná funkce Památkového ústavu jako odborné složky památkové péče bez pravomoci ani zodpovědnosti je problematická. Výsledky jeho práce nejsou závazné pro výkonnou složku památkové péče – odbory památkové péče při stavebních úřadech, takže jeho odborný potenciál není využit odpovídajícím způsobem. Navíc tento stav způsobuje chaos a časové ztráty při projednávání projektové dokumentace a tím i komplikace při schvalování investic. Tento stav je vyvolán a trvale komplikován nedostatečností územně plánovací dokumentace. Pokud vůbec existuje, neobsahuje požadavky památkové péče týkající se ochrany území. Současný stav tj. sjednocení terminologie, vyznačení hranic chráněných území a jednotlivých kulturních památek rozhodně plošnou ochranu památkových rezervací a zón nezajistí. Dvojkolejnost památkové péče umožňuje korupci a zpochybňuje samu existenci tohoto ústavu. Zásadní změna systému je nutná – orgán, který projektovou dokumentaci projednává, ji musí i schvalovat.

3. Ustanovení § 14 odst. 1 text písmene b) nově zní:

„b) zpracování stavebně historického průzkumu jednotlivých kulturních památek a vyhodnocení prostorových vztahů, kulturních a uměleckých hodnot památkově chráněných území,“

Odůvodnění: Památkový zákon se zabývá pouze koncepcí zachování jednotlivých kulturních památek tím, že stanoví obsah stavebně historických průzkumů. Obdobný podklad pro plošnou ochranu území i pro ochranu urbanistické hodnoty jednotlivých památek v návrhu zákona chybí. Proto je doplněna prostorová kompozice - památkový urbanismus, bez kterého nelze vytvořit koncepci plošné ochrany území, vyhodnocení neregistrované zástavby těchto území ani ochránit urbanistickou hodnotu jednotlivých památek. Urbanistická analýza umožní nezbytné propojení se stavebním zákonem.

4. V ustanovení § 14 se za odst. 1 zařazuje nový odst. 2, který zní:

(2) Průzkum a vyhodnocení památkově chráněných území mohou zpracovávat osoby s povolením ministerstva k této činnosti (dále jen „zpracovatel průzkumů chráněných území“).

Ostatní odstavce se přečíslojí.

Odůvodnění: Podkladem pro památkový urbanismus je rozbor prostorové kompozice území. Tento rozbor mohou provádět pouze osoby s příslušnou kvalifikací a zkušeností v oblasti územního plánování a současně v rekonstruování jednotlivých kulturních památek.

8. V ustanovení § 15 odst. (3) nově zní:

- (2) Dnem sdělení informace o zahájení řízení nebo jiného postupu se rozumí den doručení jejího písemného vyhotovení.

Odůvodnění: V praxi nelze předpokládat, že spolek nebo osoba podle odst. (1) může denně sledovat úřední desku – doručení písemné zprávy je nezbytné pro zaručení práv veřejnosti.

9. V ustanovení § 26 zákona odst. 4 nově zní:

- (4) Hranici památkového území tvoří čára vedená tak, aby nedělila prostory ulic a náměstí a nebyla porušena celistvost jejich urbanistické i architektonické koncepce.

Odůvodnění: Zachování celistvosti městských prostorů je nezbytné pro urbanitu, řád města.

10. V ustanovení § 29 odst. 1 nově zní:

„(1) Památkový ústav předloží ministerstvu do 1 roku od prohlášení památkového území a poté pravidelně jednou za 2 roky zprávu o změně stavu poznání hodnot, pro jejichž ochranu bylo památkové území prohlášeno.“.

Odůvodnění: lhůty navržené v návrhu zákona by byly pro památkové území likvidační.

11. V ustanovení § 32 odst. 1 nově zní:

- (1) Krajský úřad může s ohledem na potřeby současného života při respektování hodnot, pro které je památkové území chráněno, vydat dočasné opatření obecné povahy o ochraně památkového území (dále je „plán ochrany“).

Odůvodnění: - Plošnou ochranu území může zajistit pouze regulační plán, v jehož územně plánovacích podkladech byly zapracovány požadavky památkové péče. Plán ochrany může sloužit pouze jako krátkodobé dočasné opatření. Památkovou rezervaci nebo zónu je nutné chránit vždy jako jeden celek. Postupně podrobnější zpracování jejich samostatných částí je možné pouze po vymezení existujících strukturálních celků spojených vlastní identitou, definovaných v rámci prostorové analýzy území. Po ujasnění vzájemných kompozičních vazeb těchto vnitřně koherentních částí území je možné postupovat v jejich územně plánovací dokumentaci samostatně. Příklad: v Pražské památkové rezervaci existují svébytné navzájem odlišné celky jako např. Josefov, Staré město na středověkém půdorysu, Petráská čtvrť, Hradčany apod. Teprve po vymezení jejich hranic a definování jejich identity a vzájemných vztahů lze postupovat v hranicích těchto „celků strukturální identity“ samostatně. Nahodilým vymezením částí území, případně vyloučením některých z nich, ztrácí ochrana smysl.

12. V ustanovení § 32 odst. 4 se ruší písm. a)

Odůvodnění: Plánu ochrany části území musí vždy předcházet prostorová analýza celku, definující její hranice jako vnitřně koherentního celku. Teprve na jejím základě lze postupovat podrobněji v hranicích takto stanovených územních celků.

13. V ustanovení § 32 odst. 4 se ruší písm. c)

Odůvodnění: Není možné vyjmout v chráněném území pozemky ani stavby z památkové péče. Takové opatření by ohrozilo urbanistické postavení jednotlivých kulturních památek a především panoramatické hodnot.

14. V ustanovení § 32 odst. 4 se ruší písm. d)

Odůvodnění: v památkově chráněném území důvody nelze rušit památkovou ochranu pro jeho části; otevíralo by to možnost pro znehodnocení celku.

15. V ustanovení § 32 odst. 5 se ruší v celém rozsahu.

Odůvodnění: Hranice samostatně zpracovávaných částí území vymezená na základě prostorové analýzy celku musí zachovat celistvost prostorů ulic a náměstí. Obě strany ulice a celá zástavba vymezující prostor náměstí by měly mít stejný stupeň ochrany, aby nedošlo k rozpadu jejich urbanity.

Odstavec (6) bude přečíslován.

16. V ustanovení § 34 odst. 1 nově zní:

„(1) Památkový ústav předloží krajskému úřadu do 1 roku od vydání plánu ochrany a poté pravidelně jednou za 2 roky zprávu o změně stavu poznání hodnot, pro jejichž ochranu byl plán ochrany vydán.“

Odůvodnění: lhůty navržené v návrhu zákona by byly pro památkové území likvidační.

17. V ustanovení § 35 odst. 1 nově zní:

„(1) Obecní úřad obce s rozšířenou působností může navrhnout k ochraně architektonického dědictví chráněného podle tohoto zákona opatřením obecné povahy ochranné památkové pásmo podle schválené metodiky Ministerstva kultury ochranné pásmo. Hranici schválí krajský památkový ústav.“

Odůvodnění: Způsob vymezení ochranného pásma vyžaduje nové metodické zpracování v zájmu jednotné koncepce památkové ochrany. Dosavadní praxe nebrala v úvahu reliéf terénu, který může konfrontovat dominanty chráněného území i se značně vzdálenými objekty v nechráněném území a přehodnocovat tak urbanistické postavení dominantních kulturních památek – viz Pražský hrad versus výšková zástavba pankrácké pláně. Vymezení ochranného pásma vyžaduje kvalifikační předpoklady, které může stěží pověřená obec svými pracovníky zajistit.

18. V ustanovení § 35 odst. 4 se ruší písm. c)

Odůvodnění: V ochranném pásmu je nezbytné dodržet podmínky zachování urbanistického postavení dominant vlastního chráněného území. Dohled památkové péče je z tohoto důvodů nezbytný v celém ochranném pásmu.

19. V ustanovení § 35 odst. (4) se ruší písm. d)

Odůvodnění: Po zrušení písm. c) ztrácí písm. d) smysl.

20. V ustanovení § 35 odst. 5 nově zní:

„(5) Vnější hranice ochranného památkového pásma bude stanovena tak, aby zachovala celistvost městských prostorů.“.

Odůvodnění: Hranice ochranného pásma nesmí porušit jednotu urbanistického a architektonického charakteru zástavby, která vymezuje městské prostory.

21. Do odst. 4 § 43 se nově vkládá písm. c v tomto znění:

„c) urbanistická analýza památkově chráněného území,“.

Ostatní odstavce se označí písmeny v navazujícím sledu abecedy.

Odůvodnění: Urbanistická analýza znamená pro chráněné území totéž, co stavebně historický průzkum pro jednotlivé kulturní památky. Je nezbytným podkladem pro plošnou ochranu území stejně, jako je SHP východiskem pro koncepci ochrany jednotlivých památek

22. Odst. 3 v § 47 nově zní:

„(3) Posouzení podle odstavce 1 písm. c) nevyžaduje práce v památkovém území, pokud nevyžaduje ohlášení nebo stavební povolení podle jiného právního předpisu a nejde-li o zásah do vnějšího vzhledu stavby nebo pozemku.“.

Odůvodnění: Z odstavce se vypouští ustanovení o vyloučených pozemcích a stavbách plánem ochrany; z chráněného území nelze pozemky ani stavby vylučovat z projednávání s orgány památkové péče, protože by byla ohrožena plošná ochrana celku.

23. Název hlavy IX nově zní:

„Hlava IX
**Urbanisticko-architektonické vyhodnocení chráněného území
Stavebně historický průzkum kulturní památky“.**

Odůvodnění: Urbanisticko-architektonické vyhodnocení území je nezbytným podkladem pro koncepci plošné ochrany památkového území a pro územně analytické podklady územně plánovací dokumentace – spojuje tak památkový a stavební zákon (viz Politika architektury a stavební kultury ČR, Téma 3, opatření 3.2.2. a 3.2.3). Vyhodnocení se týká pouze jmenovitě nechráněné zástavby, která je nedílnou součástí památkového území, vytváří prostředí kulturních památek a určuje jejich urbanistickou hodnotu. Na základě urbanisticko-architektonického hodnocení je možné realizovat změny v zástavbě, nezbytné pro aktualizaci městských funkcí, bez ztráty kulturních hodnot. Spojení památkového a stavebního zákona urychlí schvalovací proces projektové dokumentace a omezí korupci.

24. Do ustanovení § 73 se nově doplní odst. 1 až 4:

„(1) Zpracovatel vyhodnocení urbanisticko-architektonických hodnot území je povinen vyhodnocení území zpracované podle tohoto zákona odevzdat do 30 dnů od jeho dokončení památkovému ústavu.

(2) Vyhodnocení urbanisticko-architektonických hodnot území obsahuje:

a) vymezení chráněného území, resp. ochranného pásma na mapě v měřítku 1:50000 – 1:1000 a charakteristiku chráněného území jako celku a zdůvodnění jeho hranice,

b) vymezení a hierarchii panoramatických celků a dominant území na mapě včetně dosahu jejich kompozičního vlivu ochranných pásem a popis obsahující charakteristiku jednotlivých panoramatických celků, jejich vzájemných vztahů a charakteristiku dominant a jejich kompozičního dosahu,

c) vymezení strukturálních vnitřně soudržných celků na mapě území a charakteristiku těchto strukturálních celků, jejich identity a jejich vzájemných vazeb, tj. prostorové vztahy i řád členění, měřítko architektury objektů, určujících identitu strukturálního celku,

d) vyznačení tras a náměstí z hlediska jejich kategorizace v celkové městské kompozici a popis tras a městských prostorů, jejich postavení v celku území a vzájemné vztahy,

e) vyznačení stupně urbanizace jednotlivých území s přihlédnutím k jejich identitě a postavení v celku města ve výkresové dokumentaci a popis kvality urbanizace území,

e) stanovení kompoziční hodnoty jednotlivých objektů vzhledem k jejich postavení v nadřazených prostorových celcích ve výkresové dokumentaci a popis jednotlivých kategorií zástavby,

f) problémovou mapu urbanistických hodnot území s hodnotící zprávou.

(3) Památkový ústav zaeviduje údaje z urbanisticko-architektonického vyhodnocení dle odst. 2 do seznamu památkového fondu a zároveň je ve stanoveném rozsahu zpřístupní.

(4) Odst. 1 se použije obdobně v případě, kdy vyhodnocení urbanisticko-architektonických hodnot území zpracoval památkový ústav.“

Odůvodnění a vysvětlení: Urbanistický průzkum vyhodnocuje v hierarchickém postupu od celku k jednotlivým objektům. Jednotlivé kroky vyhodnocení urbanisticko-architektonických hodnot území byly převzaty ze schválené metodiky průzkumů prostorové kompozice památkového území zpracované ve Státním ústavu pro rekonstrukce památkových měst a objektů v r. 1979 na objednávku Útvaru hlavního architekta Hlavního města Prahy pro územně plánovací podklady pro regulační plán města. Obdobně základem pro obsah SHP je metodika stavebně historických průzkumů jednotlivých kulturních památek zpracovaná v SURPMO o několik let dříve.

Stávající odst. 1 až 4 ustanovení § 73 se přečíslojí na odst. 5 až 8.

25. Do ustanovení § 101 se vkládají nové odst. 1 a 2, které zní:

„Potřebné předpoklady pro zpracování vyhodnocení urbanisticko-stavebních hodnot území a stavebně historického průzkumu

(1) K žádosti o udělení oprávnění ke zpracování vyhodnocení urbanisticko-architektonických hodnot památkového území se přiloží dokumentace regulačního nebo územního plánu, dokumentace rekonstrukce historické stavby nebo novostavby v historickém území včetně řešení kontextu s okolím.

(2) Odbornou kvalifikací pro zpracování vyhodnocení urbanisticko-architektonických hodnot území je vysokoškolské vzdělání v oboru urbanismu a architektury a min. 5 let praxe v oboru rekonstrukcí památkových měst a objektů.“.

Stávající text § 101 se zařazuje za vložený text s tím, že odstavce 1 a 2 se přečíslojí na 3 a 4.

Odůvodnění: Vyhodnocení urbanisticko-architektonických hodnot území vyžaduje kvalifikační předpoklady a zkušenost, stejně jako stavebně historický průzkum. Navíc je nezbytná zkušenost v územním plánování.